YANGI O‘ZBEKISTONDA TIL TA’LIMI:YUTUQLAR VA MUAMMOLAR

Qilichova Shohista
Talaba
Guliston davlat pedagogika instituti
Akbarova Umida
Qilichova Shohista
Talaba
Guliston davlat pedagogika instituti

Anotatsiya: Mazkur maqolada O‘zbekistonda til ta’limining holati, erishilgan yutuqlar , mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo‘llari tahlil qilinadi.Shu jumladan, davlat tili va xorijy tillar o‘qitilishidagi zamonaviy tendensiyalar, innovatsion yondashuvlar hamda til siyosatini takomillashtirish bo‘yicha g‘oyalar ilgari suriladi.

Kalit so‘zlar: Yangi O‘zbekistonda ta’lim islohotlari, til ta’limi, innovatsion texnologiyalar, Cefr,kummunikativ yondashuv, globallashuv, ko’p tillilik,Ielts, ta’lim sifati, metodik baza , raqamli ta’lim.

Annotation: This article analyzes the current state of language education in Uzbekistan, the achievements made, existing challenges, and possible solutions. It also highlights modern trends in teaching the state and foreign languages, innovative approaches, and ideas for improving language policy.

Keywords: educational reforms in New Uzbekistan, language education, innovative technologies, CEFR, communicative approach, globalization, multilingualism, IELTS, quality of education, methodological base, digital education.

Bugungi kunda Yangi O‘zbekiston taraqqiyotining muhim yo‘nalishlaridan biri -ta’lim tizimini tubdan isloh qilishdir. Ayniqsa, til ta’limi sohasida amalga oshirilayotgan o‘zgarishlar yosh avlodning dunyoqarashi va raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilmoqda.

So‘nggi yillarda chet tillarini o‘qitishga katta e’tibor qaratilmoqda. Maktabgacha ta’limdan boshlab oliy o‘quv yurtlarigacha ingliz, rus, koreys va boshqa tillar bosqichma-bosqich o‘qitilmoqda. “Chet tillarini o‘rganishni ommalashtirish” dasturi doirasida o‘qituvchilar malakasini oshirish, darsliklarni yangilash va interaktiv o‘qitish usullarini joriy etish ishlari amalga oshirilmoqda.

Bugungi kunda ko‘plab maktablarda interaktiv metodlar, multimedia vositalari va onlayn platformalar (Quizlet, Duolingo, EduPage va boshqalar) yordamida darslar o‘tilmoqda. Bu esa o‘quvchilarning tilga bo‘lgan qiziqishini oshirmoqda. Shu bilan birga, CEFR tizimi asosida baholash joriy etilgani o‘quvchilar bilimini xalqaro darajada aniqlash imkonini bermoqda.

Biroq til ta’limida hali ham ayrim muammolar mavjud. Ayrim hududlarda malakali o‘qituvchilar yetishmaydi, darsliklar sifati hamma joyda bir xil emas. Qishloq maktablarida texnik jihozlar yetarli emasligi ham ta’lim jarayoniga ta’sir ko‘rsatmoqda.

Shunga qaramay, islohotlar bosqichma-bosqich samara bermoqda. Yangi O‘zbekiston yoshlari til o‘rganish orqali keng dunyo eshiklarini ochmoqda. Tilni bilish -bugun nafaqat bilim, balki imkoniyat, muvaffaqiyat kalitiga aylanmoqda.

Til – millatning ruhi, madaniyatining asosi va tafakkurining ifodasidir. O‘zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgach, til siyosatini mustahkamlash, o‘zbek tilining nufuzini oshirish, xorijiy tillarni o‘rganish imkoniyatlarini kengaytirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishiga aylandi.

Yangi O‘zbekiston davrida, ya’ni 2017-yildan boshlab, ta’lim tizimi tubdan isloh qilinib, til o‘qitish jarayoni xalqaro tajriba asosida takomillashtirilmoqda. Prezidentimiz Sh.M. Mirziyoyev ta’kidlaganidek, “Yosh avlodning zamonaviy bilim va chet tillarini puxta egallashi -millat kelajagi garovidir.”

So‘nggi yillarda O‘zbekiston hukumati til o‘qitish sohasida qator islohotlarni amalga oshirdi. Xususan, 2020-yil 20-oktabrdagi 606-son qaror bilan “O‘zbekiston Respublikasida Davlat tilini rivojlantirish konsepsiyasi” qabul qilindi. Bu hujjat o‘zbek tilining nafaqat ichki nufuzi, balki xalqaro miqyosdagi maqomini ham oshirishni ko‘zda tutadi.

Shuningdek, 2019-yil 6-maydagi PF–5712-son Farmon chet tillarini o‘qitishni tubdan isloh qildi. Bugungi kunda maktabgacha ta’limdan boshlab, oliy ta’limgacha bo‘lgan barcha bosqichlarda chet tillarini o‘rganish tizimi bosqichma-bosqich takomillashmoqda.

Chet tillar bo‘yicha CEFR (Common European Framework of Reference for Languages) tizimi joriy etildi. Bu yondashuv o‘quvchilarning til bilish darajasini xalqaro standartlar asosida baholash imkonini beradi.

O‘zbek tili bo‘yicha esa “Davlat tili kuni”, “Til haftaliklari”, “Ona tilim -g‘ururim” kabi loyihalar orqali yoshlarning ona tiliga hurmatini oshirishga erishildi. Til o‘qitish metodikasi sohasida yangi darsliklar, interaktiv elektron qo‘llanmalar va audio-video materiallar yaratilmoqda.Shuningdek, raqamli ta’lim rivojlanib, “EduMarket”, “UzLingvo”, “ZiyoNet”, “MyELT” kabi platformalarda onlayn darslar, testlar va o‘quv resurslari keng qo‘llanilmoqda. Natijada o‘quvchilarning mustaqil o‘rganish imkoniyatlari kengaydi.

Til ta’limi -bu o‘quvchilarda tilni bilish, tushunish, nutqda qo‘llay olish, yozma va og‘zaki muloqot qilish ko‘nikmalarini shakllantirishga qaratilgan o‘quv-tarbiyaviy jarayondir. Til ta’limi ona tili, chet tili yoki davlat tili bo‘yicha olib borilishi mumkin.

Yutuqlar faqat xorijiy tillar bilan cheklanmaydi. Yangi O‘zbekistonda ona tili va davlat tili mavqeini yuksaltirishga ham katta e’tibor berilmoqda. “Davlat tili haqida”gi qonunning yangilanishi, o‘zbek tilida ilmiy va adabiy asarlarni yaratish, hamda rasmiy idoralarda davlat tilida ish yuritishni kengaytirish -muhim natijalardan biridir.

Yangi O‘zbekiston davrida til ta’limi sohasida tub islohotlar amalga oshirilmoqda. Mamlakatda xorijiy tillarni o‘rganish, o‘qituvchilar malakasini oshirish, darsliklar va metodik bazani yangilash bo‘yicha muhim yutuqlarga erishildi. CEFR, IELTS kabi xalqaro standartlar ta’lim tizimiga bosqichma-bosqich joriy qilinayotgani esa o‘quvchilarning til kompetensiyasini xalqaro darajada baholash imkonini bermoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 6-maydagi PF–5712-son Farmoni - “Chet tillarini o‘rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”.
2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 20-oktabrdagi 606-son qarori -“O‘zbekiston Respublikasida Davlat tilini rivojlantirish konsepsiyasi to‘g‘risida”.
3. Yo‘ldoshev, M. (2021). Til va madaniyat uzviyligi: zamonaviy yondashuvlar. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
4. Qosimova, D. (2020). Til o‘qitish metodikasi asoslari. Toshkent: O‘zbekiston milliy universiteti nashriyoti.
5. Shomurodova, G. (2022). Til ta’limida innovatsion texnologiyalar: muammolar va yechimlar. -“Ta’lim va innovatsiya” jurnali, №4, 15–22-betlar.
6. Rasulova, M. (2023). Yangi O‘zbekiston sharoitida davlat tili siyosati va uning ijtimoiy ahamiyati. -“Filologiya masalalari” jurnali, №2, 33–40-betlar.
7. Hasanov, A. (2021). Til ta’limining nazariy asoslari va metodik yondashuvlar. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.